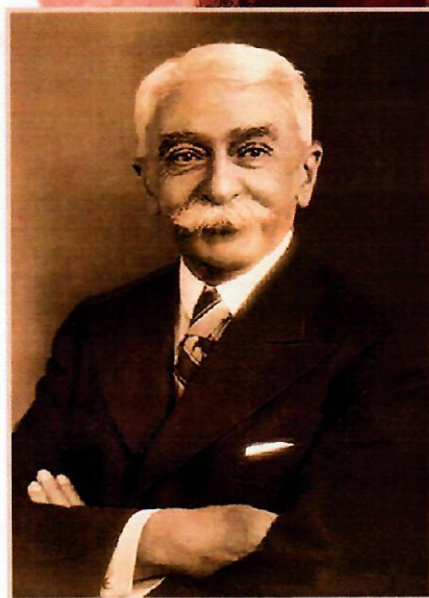

Марія БУЛАТОВА
Валентина ЄРМОЛОВА
Ірина КРОЛЬ

ОЛІМПІЙСЬКІ МАНДРИ

Частина 3
Історія

М. М. БУЛАТОВА
В. М. ЄРМОЛОВА
І. М. КРОЛЬ

ОЛІМПІЙСЬКІ МАНДРИ

**Частина 3
Історія**

Київ, 2022

УДК 796.032+371.233(075)
ББК 75.4(0)90г73+75.812.59
Є 74

Схвалено комісією з фізичної культури Науково-методичної ради
з питань освіти Міністерства освіти і науки України
(лист від 06.03.2019 р. № 22.1/12-Г-88, протокол № 1 від 05.03.2019 р.)

Видання Національного олімпійського комітету України

Булатова М. М., Єрмолова В. М., Кроль І. М. Олімпійські мандри.
Частина 3. Історія : метод. посіб. / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, І. М. Кроль.
– К., НОК України, 2022. – 76 с.

Методичний посібник містить практичний матеріал з інтеграції культурної спадщини олімпійського руху у процес викладання навчального предмета «Історія» у 5–9-х класах та позакласну роботу закладів загальної середньої освіти.

Для вчителів, педагогічних працівників таборів відпочинку, студентів спортивних і педагогічних закладів вищої освіти.

© Національний олімпійський комітет України, 2022
© Олімпійська академія України, 2022
© М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, І. М. Кроль, 2022

Зміст

Вступ	4	
Культурна спадщина олімпійського руху в освітньому просторі	6	
Інтеграція культурної спадщини олімпійського руху у зміст освітнього предмета «Історія»	22	
5-Й КЛАС		
ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ КУРС «ВСТУП ДО ІСТОРІЇ»		
Тема 1. Відлік часу в історії	24	
Тема 6. Усе має минуле (перші сучасні Олімпійські ігри)	25	
6-Й КЛАС		
ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ (ІНТЕГРОВАННИЙ КУРС)		
Розділ 3. Антична цивілізація	28	
Міфи Стародавньої Греції	28	
Античні Олімпійські ігри	31	
Освіта та виховання афінян	41	
Освіта та виховання спартанців	43	
Заснування античних грецьких поселень на території України (у Північному Причорномор'ї)	44	
7-Й КЛАС. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ		
Розділ 2. Київська держава (Русь-Україна) наприкінці X – у першій половині XI століття		50
Культура	50	
ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ		
Розділ 4. Матеріальний і духовний світ європейського Середньовіччя	52	
Раннє Відродження	52	
8-Й КЛАС.		
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ		53
Розділ 2. Становлення козацтва (XVI – перша половина XVII століття)	53	
ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ		
Розділ 2. Високе Відродження. Реформація у Західній Європі	55	
Гуманізм	55	
Високе Відродження	56	
Зародження культури бароко	63	
Гуманістичні ідеї в творах Ієроніма Меркуріаліса. Ідеї гуманізму в шедеврах Високого Відродження	67	
9-Й КЛАС.		
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ		
Розділ 6. Україна початку XX століття перед викликами модернізації	68	
ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ		
Узагальнення до курсу. Основні ідеї, здобутки, виклики «довгого» XIX століття	70	
ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТЬОГО ПРЕДМЕТА «ІСТОРІЯ»	73	
Література	74	

Вступ

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави. Її мета – всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Освітній предмет «Історія» має за мету формування вільної особистості, яка визнає загальнолюдські та національні цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці; виховання засобами історії громадянської свідомості, зорієнтованої на патріотичне почуття приналежності до власної країни та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, а також на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві; прищеплення толерантності й поваги до різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей [21].

Реалізація цієї мети здійснюється через розвиток основних складових історичної свідомості: а) накопичення знань про основні події, явища та процеси, їх давніші та сучасні інтерпретації; б) оволодіння способами розумових дій, необхідних для розуміння минулого, осягнення сучасного і прогнозування майбутнього, а саме: бачення зв'язку між історичними подіями та явищами (логічне мислення); уміння оцінювати їх під різними кутами зору (критичне мислення); знаходження нових аспектів змісту чи нових способів розв'язання проблем (творче мислення); співпереживання людям, що опинилися у вирі несприятливих історичних подій (емпатійне мислення) [21].

Основою організації змісту історичної освіти є принципи:

- синхронного вивчення двох взаємопов'язаних навчальних предметів – історії України та всесвітньої історії;
- лінійно-хронологічної побудови навчальної історичної інформації відповідно до загальноновизнаної періодизації історії: стародавня, середньовічна, нова та новітня з акцентом на історії ХХ – початку ХХІ століть;
- проблемно-тематичного підходу до організації змісту навчання та відмови від країнознавчого принципу;
- багатовекторності – вивчення різних вимірів історії: соціального, економічного, етносоціального, політичного, культурного, релігійного, технічного, гендерного, просторового; аналіз подій та явищ з точки зору різних суб'єктів історичного процесу та різної інтерпретації історичних подій;
- збалансованості у висвітленні загальнонаціональної, регіональної та локальної історії;
- поєднанні оглядового, тематичного та поглибленого вивчення.

Пріоритетами в змісті історичної освіти, як і раніше, залишаються:

- історія країн і народів, тісно пов'язаних з історією України у різні часи;
- антропологізація історичного минулого, зосередження уваги на різноманітних проявах буття людини;

Сучасний вигляд входу на стадіон в Олімпії

- показ поліетнічності та багатокультурності через історію людських спільнот, що населяли/населяють територію України, та їх взаємодію;
- виважений й неупереджений розгляд контроверсійних та дражливих тем в історії України, Європи та світу;
- збалансований виклад політичної, соціально-економічної історії та історії культури;
- вивчення історії демократичних ідей, етапів становлення та розвитку інституту прав людини й громадянського суспільства.

Використання в освітньому процесі творів різних видів мистецтв, пов'язаних із культурною спадщиною олімпійського руху та олімпійського спорту, сприяє усвідомленню важливості зв'язку культури і спорту, а також самовдосконаленню учнів.

Олімпійський рух та Олімпійські ігри – явища фундаментального характеру з глибокими гуманістичними і загальнокультурними складовими, інтерес до яких та їх значущість постійно зростають у сучасному світі. Протягом тисячоліть вони привертали увагу найвидатніших представників стародавнього світу, багатьох поколінь громадських і державних діячів, мислителів, представників мистецтва – всесвітньо відомих художників, скульпторів, композиторів і режисерів, письменників і поетів [18].

Феномен культурної спадщини олімпійського руху являє собою комплекс накопичених людством знань, норм, цінностей, зразків поведінки, що відповідають ідеології Олімпійської хартії, філософії олімпізму, на основі яких формуються гуманістичний спосіб життя соціуму та стиль життя особистості.

Навчальне видання

ОЛІМПІЙСЬКІ МАНДРИ
ЧАСТИНА 3. ІСТОРІЯ

БУЛАТОВА Марія Михайлівна
ЕРМОЛОВА Валентина Михайлівна
КРОЛЬ Ірина Миколаївна

Видання Національного
олімпійського комітету України